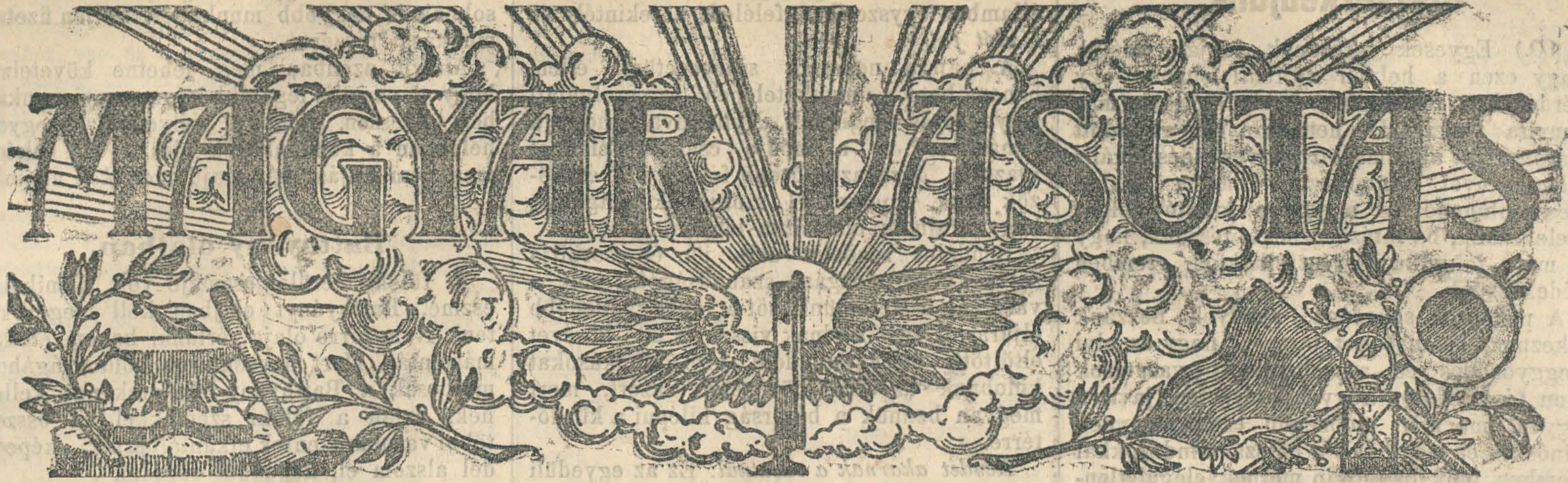

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Demblinszky-utca 6. sz., I. em. 16,
ahová minden levél és küldemény címezendő,

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor, Félévre — — — — — 1.50 kor,
Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtanul kapják.

Törvény helyett rendelet!

Írta: Kadosa Marcel dr.

Istenben boldogult Tencer Pálról sok jóízű adoma keringett a jó tréfa barátai között, de a sok között egy se volt jobb ennél, amit itt elmondandó vagyok.

Tencer Pál, aki tudvalevőleg vézna, kicsi, sánta emberke volt, egyszer olyan dolgokat írt lapjában Verhovai Gyuláról, az akkori antiszemita-párt félelmetes tollu és kardu elszánt vezéréről, amit az nem volt hajlandó magán száradni engedni. A lap megjelenése után tehát beállított Tencer Pál szerkesztőségébe és haragtól szikrázó szemekkel támadt rá a kis emberkére:

— Ön olyan dolgot írt rólam, amiért véres elégtételt veszek magamnak, ha vissza nem vonja. Hát visszavonja-e?

És ezzel iszonyut vágott öklével az íróasztalra, hogy tintatartó, toll, gummi, olló, plajbász, mind csárdást kezdett táncolni tőle.

A kis Tencert előnti erre a fel lépésre a pulykaméreg, felugrik a székeről és még kétszer akkorát esapván tenyerével az asztalra, bömbölve ordít rá Verhovaira:

— Visszavonom!

Politizálás ne essék szólván, szakasztott ugyanez az eset történt meg Kossuth Ferencel, amikor a horvátok obstrukciójára visszavonta a pragmatika-javaslatot. És hogy a hasonlóság a két eset között még kacagtatóbb legyen, ő is és minden fizetett ujságja úgy tüntette fel a dolgot, mintha ez a retirálás valami fényes győzelem lett volna.

Nem akarok politizálni és nem is feszegetem erről az oldaláról a dolgot, hiszen a politizáláshoz és a prostitúcióhoz Magyarországon türelmi bárcát kell váltani. A mi lapunk pedig nem váltotta ki ezt a bárcát. De ami a kérdésnek nem aktuális politikai, hanem közjogi részét illeti, abban senkise tartóztathatja fel a kritikánkat. A közjogot rosszul tanulta meg Kossuth Ferenc, amíg a száműzetés mákoscsikját ette. A közjog azt tanítja,

amit a törvényhozó testület megszavaz, az törvény, amit az elvet, az nem lehet törvénynyé. Ha valamit leszavaznak a törvényhozásban, vagy bármi módon megakadályoznak a törvénynyé válásban, annál nem lehet azt vizsgálni, hogy jaj, de csak ezek meg azok voltak, ellene, míg ellenben a tekintélyes azok meg amazok mellette lettek volna. Ilyen megkülönböztetéseket az alkotmányos felfogás nem ismer. Akárhány pártból, frakcióból álljon is a törvényhozó testület, amikor dönt, amikor határoz, akkor az eredmény olyan, mintha az egész törvényhozó testület szólalna meg. E nélkül az alkotmányosságnak még az árnyéka sincs meg az országban.

Az országnak tehát nincsen semmi köze ahoz, miért nem lett törvény Kossuth Ferenc pragmatika-javaslatából. Az országgyűlésnek nem kellett és punctum. Ha kellett volna neki, törvény lett volna belőle, de mivel nem lett belőle törvény, mivel a kormánynak vissza kellett azt vonnia: ennél fogva úgy tekintendő, alkotmányos felfogással másként nem tekinthető, mint amely nem kell. Nem kell a törvényhozásnak, nem kell az országnak, amelynek lakosságát a törvényhozás képviseli. És ha ezt Kossuth Ferenc úgy kerüli meg, hogy rendelet alakjában lépteti életbe, hát ezt ugyan megteheti, mert van hozzá hatalma. Hanem akkor az is alkotmányosság, amikor katonai napiparancs alakjában hozzák meg és hirdetik ki, hogy mi lesz mától kezdve a törvény.

Azt tanítják egyébiránt, hogy a bíróság nem köteles respektálni a miniszteri rendeletet, ha az a törvénynyel ellenkezik. Mondom: az iskolában tanítják ezt, mert én ugyan sok olyan miniszteri rendeletet láttam már, amely a törvénynyel ellenkezett, de azt sohase, hogy a bíróság az ilyen rendeletre fűtyült volna. Az igaz, hogy durvábban egy se ütközött bele a törvénybe, mint ha Kossuth Ferenc rendeletileg fogja kiadni, hogy a vasuti munkások vagy akár a hivatalnokok közhivatalnokok. És ha egyáltalában lehetséges olyan rendelet, amelynek a bíróság

fittyet hányjon, úgy ez lesz azok között a legelső. Ezt semmiféle bíróság nem respektálhatja, mert ez a jogrend anarchiája volna.

A büntetőtörvénykönyv nem bírja se Kossuth Ferencre, se Péterre, se Pálra, hogy határozza meg, kik tekintendők büntetőjogi szempontból közhivatalnokoknak. Meghatározza ezt a büntetőtörvénykönyv maga a 461.§-ban, mondván:

„Közhivatalnokoknak tekintendők azok, kik az állam közigazgatási vagy igazságszolgáltatási vagy valamely törvényhatóság vagy község hatósági teendőjének teljesítésére hivataluknál, szolgálatuknál vagy különös megbízatásuknál fogva kötelezvék; ugyancsak azok is, akik az állam, törvényhatóság vagy a község által közvetlenül kezelt közalapítványoknál, kórházaknál, tébolydákban mint felügyelők, orvosok, hivatalnokok vagy szolgák vannak alkalmazva.

A királyi közjegyzők szintén közhivatalnokoknak tekintetnek.”

A juliusi napsugár nem süt olyan fényesen le az égről, mint amilyen fényes világossággal ez a paragrafus beszél. Ime ezek a közhivatalnokok. De ebben a definícióban hiába keressük a Máv. nevű bejegyzett cég alkalmazottait vagy a Déli vasút című részvénytársaság emberét vagy a többieket. Ezekből rendeleti úton közhivatalnokokat csak úgy lehet csinálni, ha a miniszter ur előbb felragja a törvényt. Így azonban közhivatalnokoknak mondhatók ki az összes éjjeli bakterok, kukoricacsószók, harangozók is és mindenki, aki a korlátlan hatalmu miniszter urnak tetszik, illetőleg nem tetszik. Az ilyen parlamentárizmushoz fenének se kell az a száztoronyos, ezerablakos és 36 millió koronás országház. Elég egy irtók, akiknek a miniszter ur rendeleteket diktáljon és egy tátott száju ország, amely azoknak maflán engedelmeskedjék. Hogy a vasutasok nem maflák és polgári jogaiknak tudatában vannak és lesznek, rávigyázzon miniszter ur, hogy be fogják bizonyítani.

Szervezkedjünk.

(D.) Egyesek furcsának fogják találni, hogy ezen a helyen a fenti címmel egy kérdés lesz feszegetve, amely előttünk már annyira ismert. De nem is a cél az adott viszonyokra alkalmazott szervezkedés lokális jelenségeivel foglalkozni, hanem sokkal messzebbinél és a jövőre kiható dolgot cselekszünk, ha intézkedéseket teszünk, hogy a már jelentkező vészfelhőkkel szemben védekezzünk.

A panaszok sokasága, amelyek hozzánk érkeznek, bizonyosságot tesznek, hogy az elvi meggyőződés és az elnyomott vasutasok azon ténykedése, hogy a helyzetet javítva legyen, ma már üldözendő cselekménynek minősítik és megindult a hajszá mindazokkal szemben, akik hangosan mernek elégtelenségeik kifejezést adni. És mi történik a törvényhozás palotájában? Észrevétlenül koboroznak el a vasutasok egyesületi szabadságát és lehetetlenné akarják tenni még a lehetőségét is annak, hogy a jövőben összeföhessünk ügyes-bajos dolgainkat megbeszélni.

Ami csak a furfang kieszelni tud, az mind végigvonult a tervezett szolgálati rendtartásról szóló törvényjavaslaton. A cél világos. A magyar vasuthálózatnak nagy része államtulajdon.

Amióta a közlekedési eszközök s így a vasut is a kezdetlegesség állapotából a technika révén hatalmas tényezővé fejlődött, ugyanolyan arányban terjesztette ki az állam a hatalmát és törekvése, hogy ez az intézmény egy óraszerkezet pontosságával működjön. A legkisebb hiba, amely a vasut szerkezetében beáll, kiszámíthatatlan zavarokat és károkat idézhet elő, amely sújtja az ipart és kereskedelmet egyaránt.

Példa van erre. Az olasz vasutasok passzív rezisztenciája annyira megbénította az áru- és személyiforgalmat, hogy válságossá tette az olasz kereskedelmet, sőt politikai komplikációkat is idézett fel. A télen megtörtént, hogy nálunk a főbb vonalakon zavarok álltak be, olyannyira, hogy a főváros teljes szénhiánynak volt kitéve, sőt gyárak üzemképtelenné lettek, a munkások kereset nélkül lézengtek stb.

Azt lehet mondani, hogy a nagy társadalmi testnek a közlekedés eszközei adják a vérkeringést. Tehát csak érthető, hogy az állam mindent elkövet ezen intézmény pontos működése érdekében. Amilyen előre látónak bizonyul azonban ezen a téren, olyan szűkeblűnek bizonyul a másik oldalon, tudniillik alkalmazottaival szemben. Itt az állma mint vállalat épp. oly kizsákmányolónak bizonyul, mint bármely magánvállalat, amely csak a nyereszkesedésre rendezkedik be. A munkamegosztás és az adminisztráció sokoldalúsága óriási munkaerőt vesz igénybe, amely felett korlátlan felügyeleti jogot gyakorol az államhatalom.

Sok helyet venne igénybe, ha a Máv. alkalmazottainak bérvizonyait szolgálati minőségük szerint táblázatosan akarnók kimutatni, elég legyen csak utalni az alkalmazottak az évek hosszu során keresztül tanúsított azon magatartására, amely a fennálló fizetési és szolgálati rendszer ellen irányult.

Ezt a mozgalmat erősen elősegítette az élelmi cikkekben mutatkozó nagy drágulás is és késztette a vasutasokat a szervezkedés terére lépni. Hogy a szervezett erő mit tett és tesz, azt megtaláljuk a munkásmozgalom történetében. A tervszerű mérkőzések a tőkével ma egyes szakmákat abba a helyzetbe juttatta, hogy rendezett bér- és munkaviszonyok mellett dolgoznak, sőt nem túlzott azon állítás, hogy legtöbb, a modern szervezeti alapon álló szakmák bér és munkaidő tekintetében magasan tulszárnyalják a Máv.-nál divó rendszert.

Ma, amidőn a vasutasoknak egy töredéke a helyzet helyes felismerése révén és nagy önfeledőzással megteremtette azt a kört, amelyben érdek nélkül szolgálatot tehetünk

az elnyomottak nagy ügyének, a hatalmas államban egyszerűen feléledt a tekintély és riadót fúj.

A hajszá nemcsak szervezetünk ellen, hanem bent a munkatelepen és szolgálati helyeken is megindult. Nyilvánvaló, hogy a támadásnak ez a módja csak a félelmet igazolja. Nem az erősebb félhez illő eszközök azok, amelyekkel szolgálják magukat, hogy uralmuk biztosítva legyen.

Rendelet rendelet után jön és csorbitja azt a kevés mozgási szabadságot, amit a vasutnál észlelhetünk, sőt a legkegyetlenebb eljárástól sem riadnak vissza és 20—25 évet eltöltött, nagy családdal bíró munkásokat kidobnak az utca kövezetére azért, mert megvan bennük a bátorság kilépni a küzdőterre.

Rendet akarnak a vasutnál. Ez az egyedüli jogcím, amely feljogosítja őket, hogy száz-ezer ember sorsa felett döntsenek. Rendet kell teremteni az egyesülés és szólásszabadság árán, de ha kell, emberélet árán is. Ez ma történik, amidőn a pragmatika nem törvény, sőt már nem is javaslat.

(Folytatjuk.)

SZEMLE.

Engedmény a vasutasoknak.

A kereskedelmi minisztérium, tehát Kossuth Ferenc hivatalos lapjában olvassuk, hogy az átlagos napszám 1907-re 18 fillérrel van magasabbra előirányozva mint tavaly, hogy a munkabérek 10 év alatt 25%-kal emelkedtek, hogy a nyugbérpénztár a vasuti munkásnak agkorára tisztességes megélhetést biztosít, hogy vásárnapi munkaszünetről gondoskodva van és hogy a vasuti munkás a mezőgazdasági és ipari munkásokhoz viszonyítva sokkal kedvezőbb helyzetnek örvend. Mindez benne van a lapban. Azonban, ne tessenek örvendeni. *Nem Magyarországról, hanem Poroszországról* írja ezt a hivatalos közlöny. Arról a Poroszországról, amely ebben az évben a vasuti alkalmazottak számát tízezer ötszázal fogja emelni.

Nálunk csak a vicinális vasutak szaporodnak, minél fogva emelik a kompszemélyzet számát három emberrel. A mennyivel több munkát ad a folyton növekvő vasuthálózat, azt mind a régi alkalmazottak nyakába sózzák.

De vannak még egyéb dolgok is a hivatalos lapban, amelyek mintha direkt csak Kossuth Ferenc urnak íródtak volna. Így például:

A műhelyi munkásoknak a kinevezett alkalmazottak sorába való felvételére 33.000 állás van a vasutnál szervezve s évenként az összmunkásságból 4000 jut be a kinevezettség közé, ezek közt első helyen állnak a műhelymunkások, kiknek száma 1907-re 61.000-rel van előirányozva. Az utóbbi évek során a műhelymunkások egy része már állandóan a kinevezett személyzet sorába tartozik.

Nálunk is meglesz ez: egy jobb miniszter kormányzása alatt.

Ezenkívül meg kell azonban olyan részekről is emlékeznünk, amelyek teljesen magyar mintára készültek.

A cikk ugyanis a porosz államvasutak költségvetésével foglalkozik és idézi a porosz vasutas miniszter mondásait:

A munkabérek szabályozásánál figyelemmel kell lenni az ipari és mezőgazdasági érdekekre, mert nagy veszedelmet rejtene magában, ha a vasut túllépne azt a határt, amelyek között az ipari és mezőgazdasági munkabér mozog. Az államvasutnak csak az lehet feladata, hogy lépést tartson az általános napszám-tételekkel és ezeket annál kevésbé lépje túl, mert a vasuti munkás alkalmaztatásánál fogva sok olyan előnyben részesül, amiben más munkásnak nincs része. A vasuti munkás megszólván egész életére biztosítva van, a vasutnál munkahiány miatt nem bocsátják el a munkásokat, napszámleszállítás nem fordul elő s ha a viszonyok úgy alakulnak, hogy az általános napszám-tétel leszáll, alacsonyabb napszámmal csak az újonnan felvett munkások alkalmaztatnak.

Hát szinte hihetetlen, hogy a porosz miniszter nem Magyarországról beszélt volna! Nálunk is, csupán a nagybirtokosok kedvéért, nem akar a vasut magasabb munka-

bért fizetni, nehogy a szegény tizezerholdasoknak is nagyobb munkabért kelljen fizetni munkásai részére.

Annyit azonban meg lehetne követelni, hogy a vasut is legalább ugyanannyi munkabért fizessen, mint a milyennel az egyes helyeken a külmunkások bírnak. Ha önként meg nem adják, hát majd meg kell adniok.

Batthyány olajban.

A füleki kerület eszméje volt. Kánikulai eszme. Batthyányt olajban kell megörökíteni. Nem forró olajat értünk, hanem élethű másolatát. Mert a vasutasok boldogságához még csak a Batthyány-féle arcképek kellenek, aztán a füleki szentekkel az összes többi vasutas szentek elkántálhatják: „képeddel alszom el, képeddel ébredek”.

De nemcsak Füleken lesz Batthyány-portrait. Szent vasutas hada Fülek városának irt körlevelet, a többi kerületi szenteknek és szent kerületeknek is, hogy „Batthyány Tivadar ur ömeltóságának örökös és feledhetetlen érdemére ömeltósága művészi kivitelű arcképét a központi iroda részére megfesteti, annak leleplezését országos ünnep keretében megtartja”.

Ugy ám, művészi kivitelű kép lesz ez!

Ezt már Füleken tudják előre, még mielőbb a képet látták volna. Hát hogy a tüzes ménkübe ne volna a kép művészes, mikor azon *Batthyány ur le van pingálva*.

Hát még a leleplezés. A Polónyi-féle leleplezések egészen kismiskává fognak törpülni az „országos vasutas-ünnep keretében” megtörténő leleplezés mellett.

Rajta, rajta, sietni kell a leleplezéssel meg az arcképpingálással, mert mi lesz, ha időközben Batthyány már nem lesz a szövetség elnöke, mivel szövetség senki lesz?

És mi lesz, ha már Kossuth sem lesz miniszter?

Pedig a fülekiek elhatározták, „hogy e két eszményi férfit arcképének egy vasutas-kerület vagy szövetség helyiségéből sem szabad hiányozni”.

Hát ha a kerületek felaggatják Kossuthot meg Batthyányt, ehez a többi szövetségeknek semmi közük. De hogy mondhatják a fülekiek, hogy egy *vasutas-szövetségből* sem szabad e két *eszményi férfit* arcképének hiányoznia?

Hát erőnek erejével el kell csufítani az összes vasutas-szövetségek falait?

Lehet, hogy a *szentkoronások* e „két eszményi férfit” érdeméről nagyon hamar megfeledkezzenek, azért kell őket tehát olajban meg ecettel (nem ecettel) megörökíteni.

Csak hogy vannak vasutasok, akik bizony arckép meg olaj nélkül sem felejtik el a „két eszményi férfit”.

Vajjon ki feledkezik meg Spanga Pálról, Sobri Jósikaról? Pedig egyiknek sincs arcképe, ha csak a rendőrség albumában nem.

A „demokrata” kormány szociál-politikája.

Az elmúlt hetekben a kormány következetesen folytatta üldözési politikáját. Nem akarjuk ez alkalommal felsorolni egyenkint mindazokat a bűnöket, amelyeket a munkásság ellen elkövetett, egynéhány kirívó adatot hozunk csak fel és megelégszünk az üldözési mozgalom általános ismertetésével. Három mozzanat érdemel említést. 1. A belügyminiszter következetesen helybenhagyja a megrendszabályozó határozatokat. 2. Az új szervezetek, különösen a földmunkáscsoportok alakítását a legtöbb helyen megakadályozzák a hatóságok. 3. Andrássy egy új rendeletben kimondja, hogy a csoportalakítógyűlésen a szövetség, illetve egylet céljáról és hasznáról sem szabad beszélni, mert az már „agitáció”.

A legutolsó hetekben a következő felfüggesztések történtek. (Holmi „tudomásul nem vételt”, vizsgálatot, csendőrkök garázdálkodását nem is említjük, mert betelne velük lapunk.)

Május 22-én felfüggesztették a földmunkások I. sz. felyai csoportját.

Május 30-án ugyanazok szerb nagyszentmiklósi csoportját.

Junius 5-én Krassószörény vármegye alispánja felfüggesztette az összes *lugosi* szakszervezeteket, névszerint az építőmunkások, földmunkások, festők, szabók, vas- és fémmunkások, cipész- és csizmadiamunkások, famunkások, élelmezési munkások és a textilmunkások helyicsoportjait.

Junius 10-én Andrásy felosztatta a budapesti kőművesek szakosztályát.

Junius 13-án felfüggesztették az építőmunkások szegedi csoportját.

Junius 15-én Andrásy ugyanazon rendelettel felosztatta a földmunkások dettai és birdai szervezetét.

Junius 18-án Békésmegye alispánja felfüggesztette a földmunkások gyomai csoportját.

Junius 24-én felfüggesztették a nagykarolyi építőmunkások és földmunkások szervezeteit.

Ez „csak” 15 felfüggesztés és 3 felosztás. Azért olyan „kevés”, mert eddig már feloszlatták és felfüggesztették a földmunkásoknak körülbelül 200 és az ipari munkásoknak 100 szervezetét és a hatóságok taktikája most az, hogy megakadályozzák ezek újbóli megalakulását.

Kezdődött az aratás. Ostromállapotban az ország, mind fékevesztettebb lesz a hatalom őrjöngése egészen addig, amíg a munkásság végre meg nem fékezi.

A munkarend.

Azt hinné az ember, hogy a Máv.-nál mindenütt egyöntetűség uralkodik. Pedig ahány főnök, annyi szokás.

Mindegyik maga gyártja az ukázokat, hogy aztán jó-e ez, vagy nem jön-e a főnökség rendelete az igazgatóság rendeletével ellentétbe, ahhoz a munkásnak semmi köze.

A munkás feladata térdet hajtani a cári rendeletek előtt és remegni akkor, ha ezt a rendeletet be nem tartaná.

Ilyen rendelet került ki az orsovai osztálymérnökség szuette íróasztalából. Leközlőjük, hátha lesz annyi érzés odafenn, hogy visszatétek a fiókba, a többi lom közé.

Munkarend.

A rendes munkaidő minden munkanapon reggeli 6 órától 6 óráig tart. Reggeli pihenő délelőtt 8-tól 8 óra 30 percig. Déli pihenő és ebéidő 12 órától 1 óra 30 percig.

A munkások felolvasásra és beosztásra 5 óra 30 perccor tartoznak megjelenni.

Orsova, 1907 április hó 1.

Aldírás
főmérnök.

Igazán szép a főmérnök urtól, hogy nem éjjélkor tartja a felolvasást és beosztást. De ha a főmérnök ur utána számolna, hogy 300 munkanapot véve alapul, 150 teljes órát azaz évente 15 napot lopnak el a „felolvasással és beosztással” egy-egy munkás szabad idejéből, akkor érthető lesz előtte is, hogy munkásai a félóra miatt „mozognak”.

A munkásság pedig köszönje meg, hogy a főmérnök ur nem hithű katolikus, különben még hajnali misére, este pedig „Ave Mária”-ra is berendelné őket, az orsovai osztálymérnökség nagyobb dicsőségére.

A bizalmiférfi.

A kevés előfizetővel, de annál több pausáléval rendelkező lapok szerint Kossuth Ferenc elismerte a bizalmiférfiakat.

Hogy miként fest ez az „elismerés”, azt a dunaparti teherpályaudvar állomásfőnökségének egyik leveléből alaposan megismerhetni.

A dunaparti teherpályaudvar egyik bizalmiférfia igen sokszor van abban a helyzetben, hogy munkástársai érdekében a főnökségnél közbenjárjon. Egyik raktári munkást 22 évi szolgálat után elbocsátották, mert egy napra kimaradt a munkából. Ennek az érdekében is a bizalmiférfiak jártak el sikeresen és az illetőt vissza is vették. Egy másik bizalmiférfi azért bocsátottak el, mert felszólalni merészelt, hogy ötven nem képesek egy 580 kilós terhet a kocsiba emelni.

Amikor a bizalmiférfiak ily módon eleget tesznek kötelességüknek, akkor a főnökség azt állítja, hogy ez „szemtelen, fegyelmeletlen viselkedés”.

Ha a bizalmiférfi a munkásság érdekében panaszt tesz, akkor azt mondja a főnök ur,

hogy a bizalmiférfi „kihívó modorban nyilatkozik felebbvalói eljárásáról és az állomásvezetőség intézkedéseit ily modorban bírálgatja”.

Ez pedig bűn. Ez vért kíván! Meg kell indítani a vizsgálatot már azért is, mert a bizalmiférfi azt is mondta, hogy ez vagy az igazságtalanság. Amire pedig azt mondta, arról a főnök ur azt állítja, hogy a bizalmiférfi „ez az ügy közvetlenül nem érdekelte”.

Megindítják tehát a vizsgálatot. Akinek szája van, azt mind beidéznek. Hőbortos raktárnok ur szerint a bizalmiférfi „feleselt meg izgatott”. És ezt vallotta a két tucat tanu közül az „egyik munkás is”. Egy, egyetlen egy a másik huszszal szemben. Ez az egy azonban éppen elég ahhoz, hogy a főnök ur vérbe mártott tollal hozzon ítéletet.

Az indokolás mellékes. A lényeg a főnök ur nagylelkűsége. Bárha be van bizonyítva, hogy Hőbortos ur meg egyik munkás tanúsága szerint a bizalmiférfi izgatott, ölt, gyújtogatott, azért az állomásfőnök ur még sem ítéli a bizalmiférfit halálra. Nem fogja keresztre feszíttetni, sem kerékbe türetni, hanem megkegyelmez. A bizalmiférfi vérének nem kívánja, csupán két napra zárta ki a munkából, mert — izgatott.

Miután mi is „izgatunk”, nincs kizárva, hogy lapunkat meg örök időre zárja ki a főnök ur a pályaudvarról.

Kitelik tőle.

Forgalomzavar — nyáron.

Nekigyűrűzve egy rizsma papiros között, százféle színű írónnal, tintával állig felfegyverkezve, számítgatják, kutatják a Máv. matematikusai a forgalmi zavarok okait.

Az év elején azután kisütöttek, hogy a hó volt az oka a forgalmi zavaroknak. Most azonban már nincs hó és még nincs hó — hanem az áru- és kocsitorlódás az már megkezdődött.

A vágvölgyi vonalon, a miskolci üzletvezetőség területén, a Ksod.-nál egy hét óta állanak a feloszlott vonatok a vonalon. Zsolna erős forgalma miatt a Ksod. saját üres és rakott kocsijait fogadni nem képes, tehát a helyzet ma még rosszabb, mint a télen volt. Megesik, hogy egy-egy vonat 137¹/₁₀ kilométert 20—28 óra alatt tesz meg.

Azzal persze a Máv. azonban mitsem törődik, hogy a személyzet Zsolnától Lipótvarig és vissza terjedős 275 km. uton ilyen keppén 50—56 órát tölt el a vonalon. A főhiba a mozdony és a vonatkiséző személyzet hiánya. Kisézőt fékezőt aranyért sem kapni. Aki nincs aratni, azt elvitték tartalékba, arató-sztrájktrórnok Mezőhegyesre. A Ksod. szorultságában dupla kilométerpénzt és pótdíjat fizet a személyzetnek és a forgalmat ennek dacára sem bírja lebonyolítani.

A pályafentartásnál a Ksod. vonalain kizárólag asszonyok dolgoznak és ezek is csupán a legszükségesebb munkát képesek elvégezni. Ezeknek az asszonyoknak 1 kor. 60 fillér, 2 korona napszámot fizet a Ksod. És a Máv. tovább is hatvan krajcáros napi-béreket osztogat.

Ha nyáron is ilyenek a viszonyok, milyen rendet terem a télen majd az új igazgató: a „fiúmei rezulució apja”?

Köztisztviselő-e a vasutas?

Ha a vasutas követeli polgári jogait, akkor odavágják az arcába, hogy mint az állam magánvállalatának alkalmazottja, nem igényelheti azokat a polgári jogokat, amelyek a köztisztviselői minősítéssel járnak együtt.

Ha ellenben büntetőjogi szempontból kell a vasutast felelősségre vonni, akkor kórusban ordítják a vasutasok barátai a feszítsemeg-et, mert mint közhivatalnok vétett hazája ellen, talán mert a nyomorúság felkorbácsolta benne a vért s küzdelembe szólította egy jobb, igazságosabb rendszerért.

Hogy milyen kétszínű magatartást tanusi-

tanak a különböző hatóságok abban a kérdésben, hogy közhivatalnok-e a vasutas, erre hétfőn a főváros központi választmánya hozott elvi döntést. Ugyanis tárgyalás alá vette a választási névjegyzék ellen beadott kifogásokat.

Az államvasutaknak ama hivatalnokai, akiknek fizetése 1400 koronán alul marad, kérték, hogy vegyék be őket is a névjegyzékbe. A választmány ezt a felszólalást elutasította. Az 1400 koronánál kisebb fizetésű alkalmazottak közül ugyanis csak a köztisztviselőknek van választójoguk, a választmány tehát kimondotta, hogy az államvasuti hivatalnok nem köztisztviselő. A vasutasok közhivatalnokok, mikor ellenük lehet alkalmazni, de nem közhivatalnok, mihelyt a jogairól van szó.

Hol van Vigner, az iparfelügyelő?

A miskolci Máv. műhely famegmunkálójába van rendezve több hasznavehetetlen géppel. Azért kell így nevezni ezeket a gépeket, mert alig van közté olyan, ami asztalosmunkára való. Legalkalmasabb volna ezeket a gépeket a bükbe felállítani és slipper fát munkálni rajta, nem pedig kocsirészeket. Ha az ember bemegy a műhelykapun, szembe ötlök a fekete táblán kiirt Vigner Gyula iparfelügyelő címe. Ez helyes is volna, azonban sokkal jobban szeretnők, ha a neve helyett ő hozzá volna gyakrabban szerencsénk. Inkább a nevét engednénk el a műhely területéről. Ha kötelességét teljesítené, úgy bizonyára reá jött volna arra a lelkiismeretlenségre, amely a munkások életbiztonsága felett oly könnyen átsiklik. Ha kötelességét teljesítette volna, akkor nem volnának a famegmunkálóban ócska, hasznavehetetlen és elhanyagolt állapotban levő gépek, amelyekeken vígan dolgozik boldogboldogtalan. Ha megfelelt volna az iparfelügyelő ur a hivatásából reá háramló kötelességének, úgy bizonyára elrendelte volna, hogy a gépeken állandó szakavatott gépmunkások dolgozhassanak és bizonyára jelentést tett volna már régen arról, hogy: 90 asztalos közül ne legyen 40-nek engedélye a rozsdamarta gépeken dolgozni.

Miután Vigner iparfelügyelő ur nem felelt meg kötelességének, tehát ő reá száll a felelősség azért a balesetért, amely június 28-án Szmerek Istvánt érte, aki egy darab puha fát akart gyalulni; az életlen, elhanyagolt gép azonban visszadobta nagy erővel a fát és munkástársunk arcát, orrát teljesen összezuza. A buta gép nem tudta, hogy Szmerek is azok közé tartozik, akiknek engedélyük van a gépen dolgozni.

De hol marad az iparfelügyelő ur vizsgálata?

Melyik az igazi?

Mult számunkban fenti címmel megemlékeztünk a Déli vasut igazgatósága által kiadott rendeletről, amely a pályamunkások nyári munkaidejére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazta. Ez a rendelet a pályamunkások napi munkaidejét fél órával leshállította; azonban nem volt szó ebben a rendeletben a szerszám ki- és bevitelének a módosatairól. — Ez káros hatással volt a pályamunkásokra, miután egy erre vonatkozó és korábban kiadott rendeletet, több helyen a szolgálati főnökségek helytelenül értelmezték.

A Déli vasut igazgatósága erről tudomást szerezve, egy újabb körözhvényben félremagyarázhatatlanul adta tudomásul a szerszám ki- és bevitelére vonatkozó rendelkezéseit.

A rendelet szövege a következő:

3447/P. sz.

Mérnökosztály.

Valamennyi.

Tudomásunkra jutott, hogy egyik-másik mérnökosztály a folyó évi május hó 28-án kelt 3447/P. számú rendeletünk határozmányait félremagyarázta és az esetben is a munkahelyhez legközelebb fekvő őrházban helyezteti el a szerszámokat a napi munka befejezte után, ha a csoport munkásai nem a munkahelyhez, hanem a pályamester állomásozási helyé-

hez közelebb fekvő helységből valók és a munkások 6 óra után mégis csak kénytelenek a pályamester állomásozási helyéig hosszabb utat megtenni pályakocsival.

Figyelmeztetjük a mérnöksztályt, hogy ez az eljárás egyáltalán nem volt szándékunkban és csupán azt kívántuk rendeletünkben, hogy az esetben, ha a csoport munkásai a munkahelyhez laknak közelebb, akkor ne kelljen azoknak csupán a szerszámok ki- és bevitele végett a pályamester állomásozási helyére pályakocsival bemenni.

Ha tehát a pályamunkások a pályamester állomásozási helyéhez laknak közelebb, úgy hogy a munkásoknak oda mégis be kell menni, akkor, ha mindjárt a szerszámok időkimelés szempontjából a munkahelyhez legközelebb fekvő őrházhoz is helyeztetnek el, a pályakocsival a munkahelytől a pályamester állomásozási helyéig való menet alkalmával töltött idő is a munkaidőbe beszámítandó.

Az üzletigazgatóság.

Most tehát megérthetik ebből a szolgáltatási főnökök is a lelkiismeretes eljárást; a munkások pedig ellenőrzés céljából, hogy miképpen értelmezte az igazgatóság az ezirányban kiadott első rendeletét.

A munkásokat felhívjuk, ha ennek dacára is akadna mérnöksztály, ahol nem ebben az értelemben tettek volna rendelkezést, akár a munkaidő, akár a szerszám ki- és bevételére vonatkozólag, ebben az esetben forduljanak az igazgatósághoz, ahol ígéret lett téve a sérelmek megszüntetésére.

Ki lesz az utód?

A „Népszavá”-ból vesszük át ezt a mindegyképpen érdekes hirt:

A koalíciós kormány uralomra jutása idején Ludvig Gyula, az államvasutak vezérigazgatója Wekerlenek rendelkezésére bocsátotta állását, azonban Wekerle, aki részben nem tudhatta még akkor, hogy milyen éhes falca a koalíció, részben pedig nem találhatott alkalmas embert Ludvig helyére, a lemondást nem fogadta el.

Ludvig, aki már évtizedek óta vezeti az államvasutak ügyét és aki, ami a forgalom lebonyolítását, a vonalak szaporítását és kiépítését illeti, valószínűleg európai színvonalra igyekezett a magyar vasutakat emelni, a koalíciós kormány uralma alatt elvesztette munkakédvét. A koalíciós törtétek Ludvig állására számítottak és ezért, ahol csak alkalmuk nyílt, páratlan szemérmelenséggel támadták a vezérigazgatóra. Különösen Batthyány Tivadar gróf, aki majd a vasuti alkalmazottaknál, majd pedig másutt próbált szerencsét, nem mulasztotta el egy alkalmat sem, hogy Ludvig ellen kirohantat ne intézzen. Legutóbb is, a vasutas-javaslatok részletes tárgyalásánál Batthyány piszkolta Ludvigot és a kormány egy tagja sem tiltakozott egyik főosztályosának ily gyáva megtámadtatása ellen.

Ludvig most szabadságra ment és úgy hírlik, hogy helyére többé nem tér vissza. A kormány ilyenformán abba a helyzetbe kerül, hogy megint egy falánk analfabétát elégíthessen ki oly állással, amely mindenekelőtt szakértelmet követel. Kossuth alatt már eddig is rohamos züllesztnek indult az államvasutak intézménye, milliókra menő kárt okozva az ország iparosainak és kereskedőinek. Most valószínűleg a szakállgróf veszi át a vasutakat, hogy a fejtelenség teljes legyen ennél az úszmánél.

Vasutassors.

Az aradi pályaudvaron Kádas János Máv. raktárfelügyelő halálos szerencsétlenség érte. A vágányok között a szénrakásra ügyelt és egy arra haladó tolató mozdony elől a szénrakásra akart felmászni. A szén kicsuszott lába alól és ő a mozdony elé esett, melynek kerekei fejét levágták, testét széttépték úgy, hogy apró részekben szedték össze. — Szabadkáról jelentik, hogy a Zomborba menő gyorsított tehervonat elgázolta Kelemen Jánost, a szabadkai vasuti állomás portását. A szerencsétlen embert a nyílt pályán került a vonat kerekei alá s a test egyes részeit száz méternyi távolságra horgolta el a lokomotív. A vizsgálat eddig még nem tudta kideríteni, vajjon öngyilkossági szándékból, vagy véletlenül került-e Kelemen a vonat kerekei alá.

Mit egyék a vasutas?

Amióta a fizetésrendezés a parlamenti tárgyalások alapját képezi, azóta szebb jövőről álmodoznak a vasutasok.

Képzletben dusan terített asztalokat lát a vasutas. Hogy azután a vasutas-asszonyok jó ebédet találjanak fel az asztalra, arról a „Vasut” című baleset-biztosító lap gondoskodik.

Azaz, helyesebben csupán tanácsot ad az asszonyoknak, hogy mit főzzenek.

Ebből az étlapból ideiktatunk egy kis részt — étvágygerjesztőnek.

Étlap.

Megfelel a szerényebb igényeknek:
Kedd, 16-án: Zöldborsópiré leves.
Töltött galamb fejcsalátával.
Bisquit-szelet.
Szerda, 17-én: Tüdőrekes leves.
Hamis bélszín vagdalt húsból, burgonyával.
Habfelfújt.
Csütörtök, 18-án: Sóska leves posírozott tojással.
Borju-cotteletek, zöldborsóval.
Eper-crème.
Péntek, 19-én: Hal leves.
Borjuvelő rántva salátával.
Cséresnyés Beignets.
Szombat, 20-án: Fehér leves galuskával.
Borju frikandó burgonyával és salátával.
Gyimölcs-omlet.
Vasárnap, 21-én: Kelvirág leves.
Tojásétel hidegen.
Vesepecsenye angolosan, zöldborsóval és burgonyával.
Túrósrekes.
Hétfő, 22-én: Francia leves.
Csukahal hollandi mártással, új burgonyával.
Marhaszegy zöldborsóval.
Megfelel a magasabb igényeknek:
Kedd, 16-án: Ököruszály-leves.
Töltött tük, paprikamártással.
Borju-cotteletek, Bristol-módra.
Eper-fagylalt.
Szerda, 17-én: Husleves, vajasgaluskával.
Csukahal, zöld majonésszel.
Párolt csirkefelfújt a la suprême.
Apró tortlettek.
Csütörtök, 18-án: Halleves, vágott vegyes zöldséggel.
Rostélyos, Eszterházy-módra.
Rántott csirke uborkasalátával.
Bisquit-tekercs.
Péntek, 19-én: Spárgaleves, halgombóccal.
Rántott ponty, salátával.
Túrós metélt.
Szombat, 20-án: Reszelttészta-leves.
Sertéskaraj, zöldhabbal.
Kacsaült salátával.
Sonkás fánk.
Vasárnap, 21-én: Virágkel-piré leves.
Frikasse csirkéből, spárgával és rákkal.
Libasült compottal.
Habtorta.
Hétfő, 22-én: Zöldborsóleves, vajas galuskával.
Borjuborda, kirántva.
Pácolt marhanyelv burgonyapirével.
Egyensúly-tészta.

Igy ni! Most legalább tudjuk, hogy mi kerül Rohay Béla Máv. titkár ur, a „Vasut” szerkesztője asztalára.

Most még csupán az étlap elkészítéséhez szükséges pénzt kellene a vasutas rendelkezésére bocsátani.

Amíg azonban a mai sovány fizetés a vasutas osztályrésze, addig a vasutasok nagyrészenek étlapja tovább is az marad, ami eddig volt:

Reggel: pálinka, kenyér, hagyma.
Délben: kenyér, hagyma, pálinka.
Este: hagyma, pálinka, kenyér.
Korántsem oly változatos az az étlap, mint Rohay uré, de hagymára legalább telik a vasutas pénztárából.

A halál mezejéről.

A száguldó gőzgépek napról-napra szedik áldozatukat.

Eppen ebben a számunkban adunk hirt az Amerikában történt balesetek statisztikájáról.

Ha nálunk is feljegyeznék az összes baleseteket, úgy bizonyára túlhaladnánk a balesetek tekintetében Amerikát.

Julius 8-án csak 5 halálos végű balesetről érkezett tudósítás.

Ha ehhez hozzá vesszük a „Vasutassors” haláleseteit és egyéb szerencsétlen végű baleseteket, úgy okvetlen arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a balesetek oka a Máv-nál uralkodó rendszerben rejlik.

Az alábbi balesetek nem az illetők vigyá-

zatlanságból történtek, hanem amint a „hivatalos közegek vizsgálati jegyzőkönyve” állítani szokta, „meg nem állapítható okból”.

Pedig az okok korántsem ismeretlenek.

Védőkészülékek, sorompók hiánya, a kezelő személyzet elégtelensége, a szolgálatot teljesítő személyzet kimerültsége a túlhoszu szolgálatban, mind olyan dolgok, amelyek a Máv. kapzsiságára vezethetők vissza.

Ha így megy ez tovább, akkor a százmilliók hasznát nagyon meg fogják apasztani a szerencsétlenül jártak hozzátartozói részére kifizetett kártérítések.

A balesetekről szóló híreket itt közöljük:

Temesvárról jelentik, Krajcsik Antal tizéves fiúcska, a Rózsa-telep mellett virágot szedegetett és az aradi vonat gázolta el. A gyermek a vasutöltésen meghalt.

Petrozsényből táviratozzák: Doschetti Sándor gimn. tanuló a nyári vakációt arra használta fel, hogy szegény szülői részére pár fillért szerezzen. A petrozsényi állomás térfelügyelője egy korona napszám mellett több társával felfogadta az állomás területén lévő felszaporodott gyom tisztítására. Tegnap délután a fiu két sinpár között tépegette a gyomot s nem vette észre, hogy egy tolató vonat közeledik. A fiu a kocsi kerekei alá került, mely mind a két lábát lemetszette. Este meghalt.

A másik két áldozat Bárkány Imre gazdálkodó és Csácsi János vasuti portás. Szolnokról jelentik, hogy a két ember szekéren az alcsi pusztára igyekezett. Az alcsi-i megállóhely előtt a vasuti sorompó nem volt lehúzva és az 501. számú reggeli gyorsvonat elütötte az áthaladó kocsit. A két súlyosan sebesült embert beszállították Szolnokra. Az egyik még utközben, a másik a kórházban halt meg. A kocsi összetört és a két ló megdöglött.

Makról táviratozzák: Bodi Mihály gépész két kocsi cséplőmunkással a Tótkomlós melletti pusztára tartott. Utközben a mezőhegyes-tótkomlói vasut vágányán akartak keresztülhajtani, hol nem volt sorompó. Az egyik kocsi már átment a vágányokon, de a másik kocsit az épp akkor arra haladó vonat elütötte. Az összeütközés következtében a kocsi kirepült a kocsiból és egy kilométert jelző köhöz vágódott oly szerencsétlenül, hogy azonnal szörnyethalt, azonkívül még két személy súlyosan megsebesült. A kocsi hátsó részében ülők szerencsésen megmenekültek. Az összeütközés után a vonat azonnal megállt és a kalamazok nyújtották az első segélyt a sebesülteknek, kiket azután Tótkomlóra szállítottak. A vizsgálat megindult.

Kovácsolják a bilincseket.

Kovácsolják, de már nem a honatyák. Nem törvény, hanem rendelet készül. A vasuti munkásság tehát nem lesz közhivatalnok, a pragmatika nem lesz törvény, csupán írott malaszt, azaz rendelet. A fizetésrendezést a kormány óhaja szerint szavazta meg a t. Ház. A jelentéktelen módosítások nem rontották, de nem is tették jobbá a törvényjavaslatot, amelyet már a főrendiház is elfogadott.

Az utolsó napokban, tárgyalás közben, pikáns dolgokat jegyeztünk fel.

Batthyány gróf az utolsó pillanatig azzal bolondította a zágrábi vasutasokat, hogy Zágrábot az első lakbérosztályba soroztatja. Midőn azonban erre került a sor, olyasféle kijelentéssel bujt ki az erre vonatkozó indítvány megtétele alól, hogy kijelentette: azért, mert a horvátok obstrukciót csináltak, nem tartja a zágrábi vasutasokat érdemesnek az első lakbérosztályba soroztatni.

Szép dolog. A horvátok miatt bünhödjnek a zágrábi magyar vasutasok.

Ilyen szánalmas kibuvón menekszik a gróf ur.

Mi pedig meg vagyunk győződve, hogy a gróf ur talált volna kibuvót, ha nem is lett volna horvát obstrukció, amiként talált módot, hogy Ludvig Gyulát megrágalmazhassa.

Ezt a részét a beszédnek ideiktatjuk:

Gr. Batthyány Tivadar: Tudom, hogy amióta ez a kormány uralmon van, azóta Ludvig Gyula államvasuti elnökigazgató a múlt évben folyton izgatta az alkalmazottakat, amint e Házban már elmondottam. Ludvig Gyula elnökigazgató titokban, a múlt tavasszal, akkor, amikor az elnökségem alatt álló szövetség készakarva par regard a t. kormány iránt és a kormány százféle való elfoglaltsága és finánciális kötelezettségei iránt nem birizgálta a fizetésrendezést, mondom, akkor Ludvig Gyula, mint az államvasutak elnökigazgatója bizalmasan utasította az elnökséte alatt álló Vasuti és Házózási Klubot, hogy titokban csináljanak fizetésrendezési javaslatot, azt bedobta a publikum közé s ebben a javaslatban

bizonyos összeget deklaráltak, mint feltétlen-szükségest.

A Vasuti és Hajózási Klub küldöttsége elment a t. kereskedelemügyi miniszter urhoz, Ludvig Gyula vezetése alatt és már a múlt tavasszal szorgalmazta, biztatta és követelődött mint elnökgazgató és klubelnök, hogy a fizetésrendezést a miniszter ur minél előbb léptesse életbe.

Ezzel az államvasutak elnökgazgatója dobta be a kérdést a közvéleménybe, ő vetette fel és hozta napirendre idő előtt a fizetésrendezési ügyet, annak dacára, hogy maguk a vasuti szervezetek éppen a kormány iránti regardból, mint említettem, a múlt tavasszal még nem akarták felpiszkálni, hanem várni akartak későbbi időig, mult tavasszal, attól a naptól kezdve, hogy a Vasuti és Hajózási Klub elnöke ezt a javaslatát beledobta a közvéleménybe, hogy egy küldöttséget vezetett a miniszter urhoz, aki előtt hangoztatta ennek a fizetésrendezésnek szükségét és sürgettségét, került ez a kérdés az izgalomnak a stádiumába. Ezzel a ténnyel izgattatott fel az egész személyzet a fizetésrendezés szorgalmazására. Ugy az én csekélységem, mint minden egyéb faktor, csak követte Ludvig Gyula elnök ur, a Vasuti és Hajózási Klub elnökének akcióját. Ha tehát nagyok voltak az izgalmak az államvasuti alkalmazottak körében, az államvasutak elnöke volt az, aki ezt okozta.

Ki tudja, meddig beszélt volna még Batthyány Ludvig ellen, ha az elnök fel nem szólítja, hogy csak a tárgyhoz szóljon.

Jellemző nagyon Batthyány eme beszéde, meglátható ebből, hogy nem az ő érdeme a fizetésrendezés felvetése, hogy ő még ma is szívesen várna, hogy még mindig idő előttinek találja a fizetésrendezés elintézését.

A pragmatika elleni küzdelemből a vasuti munkásság is kivette a maga részét. Ha a döntő kardcsapást a horvát képviselők mérték is, azért mégis nyugodtak lehetnek a pragmatika jogtépő szakaszainak ellenzői, hogy a maguk részéről mindent elkövettek a törvényjavaslat letiprására.

Jó magunk is megirtuk annakidején, hogy ebből a javaslatból sohase lesz törvény. Ma, alig egy pár nappal a csufos vereség után, a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a pragmatikát az ősszel újból benyujtsa.

Igen ám, de az ősszel már, úgy lehet, a nép fia, köztük a vasutasok is, belekerülnek a parlamentbe és akkor az általános választójogon megalakult parlament fogja csak amugy istenigazában visszaverni a gaz támadást,

A „szentkoronás szövetség” szociálpolitikája.

— Díjnokok mozgólódása. —

Mult heti számunkban foglalkoztunk a „szentkoronás szövetség” sippal, dobbal hirdetett diadaláról, melyet a munkástervéreink iránti harcában állítólag elért?

Jelenleg azonban, hogy a „szentkoronások” ezen annyiszor, a vásári komédiások által is hangoztatott: „Tessék besétálni! Belépti díj csak 8 korona” jelszavakkal élnek, egyebekben pedig nem törődnek azzal, hogy a tisztességes publikum odabenn a hirdetett óriáskigyó helyett csak egy piciny ártatlan gyikot lát.

Alapszabályaik első pontjában a fontos és sürgetős szociális kérdéseknek demokratikus megoldása van megírva.

Lássuk már most, hogy ezen szövetség mennyiben felelt meg ezen fentemlített követelményeknek.

Hosszas huza-vona, a vasutasok legkevésbé kvalifikált elemeinek cím- és rangkorság utáni veszekedései és a stréberék, érdekhajhászok intrikái után végre elkészültek a legfontosabbakkal, a „fizetésrendezés” és „szolgálati pragmatika”-nak elkeresztelt maszlaggal.

De már erre a vásári látványos bódéból kintrekedtek is kíváncsiak voltak, hogy miért e zaj, miért e lármá odabenn?

Kisült azután végre, hogy becsapták őket, mert a hirdetett óriáskigyó még csak nem is eleven gyik, mert fából van faragva.

Összeültek itt is egypáran az önzetlenn

„vasutas barátok” és mint ez már az égi szenteknél, úgy a földön járóknál is szokás, maguk felé hajlott nem is csak az egyik, hanem mindkét kezük. Magukról bőven gondoskodtak, míg ellenben „véletlenül” (?) egy pár kisebb javadalmazásban levő kategóriával nagyon mostohán bántak, azzal érvelve, hogy „nem állhatunk elő tulzott követelésekkel”. Egy néhány ezer tagból álló kategóriát meg ugyancsak „véletlenül” (?) kifelejtettek.

Hogy a közel 40.000 vasuti munkást hogy nullázták ki, az már közismert dolog, de kifelejtették belőle a tényleges „szellemi napszamosokat”, a *díjnokokat* is.

Nem csoda, ők annyira arisztokratikusan vett demokraták, akár az általuk lassan agyonszeretett „nagynevű és nagyszakállu” elnökük, Batthyány Tivadar gróf.

Irtóznak más illattól, mint a „brillantín”-tól, mert a munkásnak meg a „díjnok”-nak fokhagyma vagy vörshagyma szaga van, nem élnek tudniillik, mert nem élhetnek hussal, süteménnyel, hanem kenyérrel és hagymával, többre javadalmazásuknál fogva nem telik.

A díjnokoknak sehol egy állami intézménynél sincs oly mostoha helyzetük, mint a „Máv.”-nál, mert legnagyobb részüknek niellékfoglalkozást üzni — elfoglaltságuk és kizsákmányoltatásuknál fogva — lehetetlen.

De hogy ezt a problémát mily lakonikus rövid válaszzal oldotta meg Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a parlamentben, úgy csak az interpellációkra adott választ kell citálnunk, hogy „azért van kis fizetése a díjnoknak, mert díjnok”. Mintha bizony a díjnoknak nem volna joga az élethez!

Az állam több ezer díjnoka f. hó 15-ére Budapestre fírad majd kongresszusra, hogy sanyaru helyzetüket megvitassák és erre orvoslást találjanak.

Mi máris megjósoljuk, hogyha kérvényezéssel, deputációzással, ezen elavult módszerekhez folyamodva akarnak célt érni, úgy koplalhatnak még évtizedeken át; itt csak az erős, osztálytudatos szervezkedés segít, ez célravezető; ha tehát a „szentkoronás szövetség” által a fizetésrendezésből kifelejtett Máv. díjnokok célt akarnak érni, a saját maguk erejére kell támaszkodniok.

Maradjanak a „szentkoronások” osztályszövetségében azok, akiknek csak a római mörködások, meg egyéb zsebkérdést radikálisan megoldani (azaz busás tiszteletdíjakat osztogatni és felvenni) szándékuk van. Gazdasági avagy szociális kérdéseket ennek a szövetségnek égisze alatt a díjnokok nem lesznek képesek magukra nézve kedvezően megoldani.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

A következő helyicsoportok vezetését felszólítjuk az elszámolások haldéktalan beküldésére, u. m.:

A március, április és május havit Zombor és Kisujszállítás.

Az április és május havit Siófok, Szatmárnémeti és Szolnok.

A május havit Budapest—Rákos, Budapest—Dunapart, Csáktornya, Dombóvár, Gyékényes, Kecskemét, Lelle és Orsova.

Jogi tanács.

Szövetségünk tagjai jogi tanácsot nyertnek minden csütörtökön este 7—8 óráig a szövetség helyiségében: *Dembinszky-utca 6. sz., I. 10.* Szövetségünk jogtanácsosa, Dr. Kadosa Marcel ügyvéd O-utca 48. sz. alatt lakik. Vidéki tagtársaink levélben verhetnek jogi tanácsot.

A helyicsoportok közleményei.

A péceli helyicsoport folyó hó 21-én, délután 3 órakor taggyűlést tart.

A siófoki helyicsoport új elnöke Tóth János. A csoport július 21-én délután taggyűlést tart.

A piskii helyicsoport e hó 15-én, hétfőn este taggyűlés tart, amelyre a tagtársak tagkönyvecskéiket is hozzák magukkal, avagy a bizalmiférfaik útján juttassák a vezetőséghez.

A szombathelyi helyicsoport vezetésébe a következők választottak be: Elnök Wirt Károly, titkár Tabos Vendel, ellenőrök Steinhübel Márton és Blazovits Kálmán.

A zákányi helyicsoport alakulása e hó 14-én, d. u. 6 órakor a Novák-féle vendéglőben lesz, amelyre minden zákányi és környékbeli vasutas eljöjjön!

A pozsonyi helyicsoport új helyisége a Bingiczer-féle vendéglőben, Frigyes főherceg uton van.

A ceglédi helyicsoport tagjait kérjük, hogy tagjairól a Tóth József, Károly Mihály, Körmives József és Juraszek Gyulánál fizessék.

A szegedi helyicsoport összes vezetőségi tagjait arra kérjük, hogy a szombat esti vezetőségi üléseket pontosan látogassák.

A püspökladányi helyicsoport aug. 13-án taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz.

A Keleti helyicsoport f. hó 16-án, este 6 órakor, Csömöri-ut 30. sz. helyiségében, fontos napirenddel, taggyűlést tart. A taggyűlést felolvasás követi. Felkérjük azon tagtársakat, akiknek ajándékozni való könyveik vannak könyvtárunk részére, köszönettel fogadjuk.

Taggyűlések, amelyeken a központi képviselteti magát, a következő helyeken lesznek:

Julius 12., péntek, B.-Csaba.

„ 13., szombat, Orosháza.

„ 14., vasárnap délután, Gyoma.

„ 14., „ este, Kisujszállítás.

„ 17., szerda, Pécs.

„ 18., csütörtök, Kaposvár.

„ 20., szombat, Fiume.

„ 21., Pécel, délután 3 órakor. Siófok.

A taggyűléseket felolvasás követi.

A taggyűléseket a hatóságnál nem kell bejelenteni!

Ki a bűnös?

Poroszország egyik nagyobb városában érdekes vasutasper játszódtott le, amelyet, szokásunktól eltérőleg, csupán azért közlünk le, mert a per folyama alatt kiderült dolgok, teljesen ráillenek a magyarországi állapotokra is.

Mult év szeptember havában a 29-ikéről 30-ikára virradó éjjel egy németországi városkában vasuti baleset történt, amely körülbelül 15.000 márka kárt okozott. A hibás ilyenkor természetesen mindig a szolgálatot teljesítő alkalmazott.

A baleset előidézése miatt K. hivatalnok és T. váltór a vádlottak padjára kerültek, bárha ott tulajdonképpen magának a vasutvállalatnak, a porosz államvasutaknak lett volna helye.

Bárha a vádlottakat a törvényszék el is ítélte, azonban a tárgyalásnak számos olyan jelenete volt, amely eléggé illusztrálja a vasutársaságok kapzsiságát, ha a szent profitról van szó.

K. hibájául róttak fel, hogy a felügyelete alatt álló rendező-pályaudvaron az érkező vonat előtt nem járta be a pályát és nem győződött meg, hogy a pálya szabad-e?

T. volt K. mellé beosztva a váltók állítására és a készülék kezelésére.

K. azzal védekezett, hogy fizikai lehetetlenség volt számára a 3 km. hosszú pályát minden vonat érkezése előtt bejárni, annyi-val is inkább, mert az állomás helyén aponta 88 vonat közlekedik. De a blokk-

házból sem volt képes a pályát végigtekinteni. A külszolgálatok különben is oly terhes volt, hogy a váltóállító-készülék kezelését teljesen T. váltóórre kellett bízni. *Ismételtén felkiáltotta a felsőbbség figyelmét arra, hogy egy hivatalnok nem képes egyszerre a külszolgálatot meg a blokkezelést is végezni. Jelentését azonban egyszer sem megtárgyalta.*

T. töle telhetőleg segített K.-nak, azonban kívül a többi váltóórrel együtt egyéb szolgálatot is teljesített.

T. hibájának azt rótták fel, hogy ő adta a szabadjelzést, bárha tudnia kellett volna, hogy a vágányon kocsik állanak.

De a tárgyalás alatt megállapították, hogy T. már a hetedik-éjjelen át teljesített szolgálatot. (Az alkalmazottak felváltva teljesítenek egyik héten-éjjeli, a másik héten- nappali szolgálatot. Az éjjeli szolgálat mindig 12 óra hosszát (!) tart).

A fárasztó éjjeli szolgálat folytán T. végképp kimerült és elszunnyadt. A szomszéd állomás hívására ébredt csak fel, megtette a vonat érkezésére vonatkozó előírt kérdést, megadta a kapott válasza a szokások frázist és a fáradságtól kimerülve újból elaludt.

A vonat közeledésekor újból felébredt és álmossággal az állító-készüléknek azt az emelőkarját ragadta meg, amely ahoz a vágányhoz szolgált, amelyen később az összeütközés megtörtént.

Egy magasállású vasuti hivatalnok volt az egyik szakértő, aki megerősítette, hogy az éjjeli szolgálat jóval terheesebb a nappalinál és hogy az éjjeli szolgálatot teljesítőknek sokkal nagyobb ellentálló képességgel kell bírniuk, mint, akik nappal tesznek szolgálatot.

Egy orvos, akit ugyancsak mint szakértőt hallgatott ki a törvényszék, aki azt vallotta, hogy az álmossággal elkövetett cselekedet öntudatlan cselekedetnek tekintendő, amelyért az illető felelősségre nem vonható. T. váltóórrel fel is mentették.

K.-ra nézve a vasuti szakértő vallomása szintén kedvező volt. Maga is lehetetlennek tartotta, hogy K. egymaga a vonatjelzések után revidálni képes legyen. *Ezen az állapoton már régen segíteni kellett volna, mert a személyzet mindenütt kevés.*

Egy második szakértő, egy magasabb állású postahivatalnok (!) kijelentése szerint K. roppant könnyelműen járt el, amidőn a készülék kezelését T.-re bízta. K.-nak, tekintettel a nagy felelősségre, amely a rendező pályaudvari alkalmazottakon nyugszik, a legnagyobb fokú buzgalmat, odaadást és energiát kellett volna kifejtenie (!)

És most valami érdekes dolog következik:

A törvényszék nem hitt a vasutas szakértőnek, aki a rendszert találta hibásnak, hanem elhitte a főpostás meséjét, aki előtt K. nem volt eléggé odaadó a vasutal szemben.

Az ügyész csupán 500 márka büntetést ajánlott, a törvényszék azonban K.-t 6 heti fogságra ítélte.

Persze a porosz államvasutak atyaistenei, akárcsak a mieink — ártatlanok.

SINBETYÁRSÁG.

Mintagazdaság Karánsebesen. Makó Kálmán állomásfőnök ur 6 darab szarvasmarhát tart. Ez még nem volna baj. Hogy egygyel több vagy kevesebb van egy-egy állomáson az nagyon mellékes lehet, de legalább ne az éjjeli őrről etettesse- itattassa a barmokat. E miatt az éjjeli őrnek bizony nehéz a sora, de a márháé annál jobb. Különösen nyári éjjelen, amikor a tilosban vagy más földjén legelhetnek. A főnök ur azonban nem kíván mindent ingyen. A resciai vasgyárnak szállított érc-berakását ő vállalta el és tagadhatatlan, hogy a berakást végző munkásoknak is fizetett egy-két garast. Szó sincs azonban arról, hogy erre az üzleti válladatra ráfi-

zetett volna. Ha nem lehet vasércet berakolni, akkor elvállalja a faberakást is. A fő az-üzlet, a munkásokkal tisztességesen beszélni, az azonban mellékes.

Ha a forgalmi főnök vizitálni jön, akkor a rovincsolás vacsorázással kezdődik.

És jaj annak, aki a forgalmi főnök ur virágos kedvét panaszszal merné lehangolni.

Panasznak még a silány fizetés miatt sincs helye. Annál több a főnök ur jövedelme. Havi 60 korona tisztítási átalány képezi a szivarra valóját. Ez a pénz is tiszta haszon. A tisztítást elvégzi a cselédje, akinek aligha lesz 60 korona bére — egy esztendőre.

De takarékos is a főnök ur! A raktárnál összegyűlt gabonát sem veti meg. Viteti haza. Ez is rendén van, csak hogy mért üti mindjárt agyon a csirkét, amelyik az ő portájára tévedve, ebből a senki gabonájából mer 1—2 szemet felszedni? Aki takarékos, annak gyarapszik is a vagyona. Hát még amikor Winkler, Eiszler, Klein Sándor, Klein Arnold, Faragó stb. cégek is hoznak a konyhára.

Csakhogy a Máv. érdeke nem fekszik annyira szíven a főnök urnak. Mert amíg az éjjeli ór a 6 darab szarvasmarha körül foglalatokodik, ezalatt az állomáson vígan élnek a — tolvajok.

KÜLFÖLD.

Vasuti balesetek Amerikában. A hivatalos jelentések szerint 1906 utolsó három hónapjában 1126 ember esett áldozatul a vasuti baleseteknek. Ezenkívül 17.710 sebesülés is történt.

A legutóbbi öt év alatt Amerikában körülbelül 41.000 halott és 250.000 sebesülést idéztek elő a különféle vasuti szerencsétlenségek. De a legutolsó negyedév 375 halottjával (tehát átlag naponta 12 halott) szinte megdermesztő.

Egy amerikai szenátor kiszámította, hogy ha az 1903. év 9840 halottját az amerikai sinek mellett temették volna el, akkor mind-egyik 25 kilométer távolságban egy-egy sir volna. Legjobban természetesen az alkalmazottak élete van veszélyeztetve.

Hogy nálunk miként áll? Ha nem is ily óriási mértékben fordulnak elő a balesetek, azok száma mégis nagy, amiről bülesen hallgat a — statisztika.

Munkabérek összehasonlítása. Az angol kereskedelmi minisztérium a különböző országok munkabéreiből állított össze kimutatást. Ezek a következők:

az amerikai munkás	---	---	---	---	46:38 kor.
az angol	"	---	---	---	33:82 "
a francia	"	---	---	---	25:45 "
a belga	"	---	---	---	24:42 "
a svájci	"	---	---	---	21:66 "
a magyar	"	---	---	---	11:90 "

átlagos munkabért keres hetenként. E szerint a magyarországi munkabérek a legrosszabbak. Ez magyarázza legjobban a nagy kivándorlást.

Halálos kimenetelű balesetek Angliában. A Board of Trade Labour Gazette összesítő kimutatást tesz közzé az 1906. évben halállal végződött ipari balesetekről. E szerint az 1906. évben baleset folytán 4111 halálos eset fordult elő, 268-al kevesebb, mint az ezt megelőző 1905. évben. Ez a szám valamivel alatta maradt az 1902—1906. évig terjedő öt esztendő alatt előfordult halálos esetek évi átlagszámának. A csökkentésfok éppen arra vezetendő vissza, hogy a tengeri kajások között előfordult halálos kimenetelű balesetek száma az 1905. évhez viszonyítva, a jelentős évében 1525-ről 1200-ra csökkent. A vasuti alkalmazottak, a gyári és műhelymunkások között ellenben a halálos balesetek száma jelentékeny mérvben megnövekedett az előző két esztendőre (1904—1905) vonatkozó megfelelő adatokat. A vasuti üzemekben az 1906. évben bekövetkezett halálos kimenetelű balesetek száma az 1904. és 1905. év adataihoz képest megnövekedett, azonban az 1902—1903. évek adataival szemben eltérést nem mutatott. A vasuti üzemekben előfordult halálos baleseteknek körülbelül 9 százaléka a vontatási szolgálat közben állt be. Az egyes vasuti szolgálati ágat tekintve, a legtöbb halálos baleset a vonatkísérő személyzetet éri, kik közül az 1906. évben 108 halt el baleset folytán. Sorban ezek után a teher-áru szolgálatnál alkalmazott munkások következnek 37 halálos balesettel, továbbá a tolatók 26 halálos balesettel és a mozdonyvezetők 26 halálos balesettel.

A vasutársaságok és a tüdővész.

A szegény emberek betegségéről, a tüdővészről már nagyon sokat összeírtak, még többet beszéltek, de vajmi keveset tesznek ellene.

Különösen keveset tesz a Máv. a tüdővész meggátlására. Az összes óvintézkedései abban nyilvánulnak, hogy köpöcsészéket helyez el az I. és II. osztályu kocsikban, a III. osztályu kocsik utasaival szemben azonban takarékosága annyira megy, hogy még a sablonos feliratu táblákat: „Tilos a köpködés” sem akasztatja ki.

Pedig éppen a III. kocsiosztályokra kellene nagyobb gondot fordítani. A III. osztályu kocsikat használja az utasok legnagyobb része, akik egyrésze alacsony intelligenciájánál fogva bizony cseppet sem törődik a tisztasággal és nitársai testi épségével.

Maguk a kocsik szerkezetüknél fogva melegágyai a tüdővész bacillusoknak.

Tessék csak egy III. osztályu kocsi padlóját megtekinteni. Érdes, kikopott felületén a köpések egész tócsái. Egy-egy ilyen Budapesttől Brassóig rohogó III. oszt. kocsi, különösen télen, telve utasokkal, 24 órai ut alatt semmit sem lesz szellőztetve és ki tudja, mennyi időre nyílnak ki az ablakok a kocsisztítás alatt?

Az utasok ide-oda járnak a nyálas padlón, lábaikat az ezekre tapadt bacilusokkal felrakják a padokra, ahonnet természetesen az utasok ruhájára tapad.

Sokszor megesik, hogy az ilyen padlokról fogyasztják el az utasok eledelüket is.

De maga a kocsik tisztítása sem lehet tökéletes.

Amig az I. és II. osztályu kocsik padlóját vagy felemelhető és kiporolható szőnyeg, avagy mosható linoleum borítja, addig a III. osztályu kocsik padlóját a szemét-kisöpörhető ugyan, de a seprés által felvert porban uszkáló bacillusok újból csak leülepednek a kocsi alkatrészeire.

Nagy hibája a Máv.-nak a kocsisztítás gyatrasága is. A növekvő forgalom mindinkább jobban észlelteti a waggonhiányt.

A végállomásra beérkezett kocsik lázas gyorsasággal lesznek átvizsgálva, egy-kettőre kisöpörve és egy-két óra leforgása után már újból utnak indítva. *Dezinficiálásnak* semmi nyoma.

Eltételezve attól, hogy a sohasem fertőtlenített kocsik az utasok egészségét veszélyeztetik, maguk a kocsisztítók azonban emellett a munka mellett csupán sajnálni valók.

Az utóbbi időben van ugyan már egy „Vacuum Cleaner” porszívó készülék a keleti pályaudvari kocsisztításra használatban, azonban ez csak egy csepp a tengerben.

Végtelen sok port és a fertőző bacillusok ezreit szívják magukba a Máv. kocsisztítói, akik egészségének megóvására még eddig mi sem történt.

Ahogy a munkát abbahagyták, porosan, ugyanabban a munkaruhában vonszolják fáradt testüket haza, de egyuttal haza cipelik az övéik körébe a betegségek csírait is.

Nagyhirű szanatórium-bálok rendezésével, szanatórium sorsjegyekkel, óvintézkedéseket tartalmazó plakátokkal, belügyminiszteri jó tanácsokkal az emberiség legnagyobb ellenségét leküzdeni nem lehet.

Itten cselekedni kell és maga az állam volna elsősorban hivatva ezen a téren jó példával előljárni.

Nem szólunk most arról, hogy a tüdővész meggátlásának egyik főkélléke a jó táplálkozás volna.

Nem szólunk most arról, hogy a Máv. és vele együtt a többi vasutársaságok cseppet sem igyekeznek megadni az alkalmazottaknak a jó táplálkozáshoz szükséges anyagiakat.

De igenis szólhatunk arról, hogy az egész társadalom méltán megkövetelheti, hogy

egészségének megvédésére a vasutársaságok tőlük telhetőleg mindent elkövetnek.

Vajjon olyan elviselhetetlen terhet róna a vasutvállalatokra, ha évente 4—5-ször a kocsipadlójátát kőolajjal vonnák be, hogy ezáltal is csökkentenék a porképződést?

De szükségtelennek tartjuk, hogy mi mutassunk rá olyan módszerekre, amelyekkel az utazó közönség és az alkalmazottak egészségét meg lehetne védeni.

Az intéző körök ugyanis jól tudják, hol töri a bakkanos és hogyan kellene segíteni.

De nem is akarunk jó tanácsosul szolgálni, mert ugyanis tudjuk, hogy éppen az intéző körök azok, akik jó tanácsosul szolgálni szeretnek.

Ők azok, akik erős táplálkozást, friss levegőt, tisztaságot stb. ajánlanak.

De egyúttal éppen az intéző körök azok, akik nem adnak elegendő fizetést a jó táplálékhoz, akik nem gondoskodnak még arról sem, hogy munka után a reája tapadt szennytől a munkás meg is tisztíthassa magát és éppen az intéző körök azok, akik a végnélküli munkaidővel lehetetlenné teszik, hogy a munkásság teleszivhassa magát friss levegővel.

Ez az egyetlen dolog, amit a földön ingyen adnak és ehhez hozzájutni nincs szabad idejük a vasutasoknak.

Szokott lenni azután még egy jó tanács, hogy miként védekezzék a munkásság a tüdővész ellen és ez a hasznos szer a sok mozgás volna. Hát e szerint a fűtőknek, a kocsitisztítóknak, akik talán csak elég mozgást végeznek, tüdővészmenteseknek kellene lenniük.

De azt azonban senki sem fogja elhinni, hogy ezeket az emberiség legnagyobb fogjátója talán megkíméli.

Hiába osztogatnak a pályaorvos urak jó tanácsot, olesó medecínát, a vasutasokon ezzel segíteni aligha lehet.

A vasutasokat és az utazó közönséget a tüdővésszel szemben megvédeni nem elég az orvosság, a higiéniai jó tanács, ide első sorban *szociális érzés* is kell.

Ezt pedig hiába keresünk a gazdag vasutvállalatoknál.

LEVELEZÉS.

Temesvár. A műhelyfőnök egy szép napon bal lábbal kelhetett fel. Minden igaz ok nélkül, csupán *Németh* Lajos művezető feljelentése folytán *Gimpl* Vilmos csoportvezetőtől elvette a csoportot és még ráadásul megfosztotta a 8 napi szabadság élvezetétől, azonkívül 5 koronával is büntette.

Németh művezető miatt már a *harmadik embert* éri igaztalan büntetés. A munkásság tiltakozó gyűlést fog egybehívni ebben az ügyben, hogy odafenn is tudomást szerezzenek a „*miniszteri biztos*” ur igazságszeretetről. Mert ha a főnök ur az érettségi vizsgálatokon, ahol mint miniszteri biztos szerepelt, szintén így intékezett, akkor alig hiszszük, hogy a deákok közül egyet is érettnak jelentett volna ki.

Aki itél, annak első kötelessége, hogy a vádlottat kihallgassa. *Gimpl* Vilmost ki sem hallgatták, úgy ítélték felette. És ekkor a munkásság még nyugodtan maradjon?

A nagybecskereki Judás szerepére vállalkozott *Bordás* István bognárságot tanult, de asztalosságot üző talpnyaló. „Ennek a fickónak egyedüli tudása, hogy mások tudását kicsinyli le. Szervezetlen tökfílkó léteére egyebet se tesz, mint hogy azon obéogat, hogy másoknak oly magas napibérük van, amit azok meg sem szolgálnak. Ily módon szeretné elérni, hogy a főnökség redukálva az általa rágalmozott munkások bérét, neki juttasson nagyobb koncot. Legutóbb *Deichs* István tagtársunkat vette piszkos nyelvére.

Bement a főnök urhoz, hogy így meg úgy, *Deichs*nak, aki egy gyalut sem tud kitaszítani, 4 korona alaphére van. Neki pedig, aki a párisi világkiállításra 3 ajtós befele nyíló seprőnyeleket készített, csupán 2 korona 40 fillér.

A besugás nem vezette ám célhoz *Bordás* Judást, mert *Deichs*ot kivették ugyan a csoportból, de egymaga 81-es %-ot ért el, a csoport pedig a könnyebb munkán 82-es %-ot. Azóta hallgatnia kellene *Bordás*nak. Ehelyett azonban még mindig agyarkodik *Deichs* ellen, akinek 12 évi szolgálat után méltán kijár a 4 korona alaphér.

Ily tartalmu levelet kaptunk, amelynek végén a szervezett munkások tanácsot kérnek, hogy mi tevék legyenek *Bordással* szemben? — Hát győzzék meg arról, hogy a saját munkabérét mások lekicsinylésével nem lehet felemelni. De győzzék meg őt arról is, hogy *magasabb munkabéreket csak szervezkedéssel lehet elérni.*

Kőbánya. Az alsó raktári munkásoktól panaszos hírt kaptunk.

A nyolc napi szabadságot egyetlen ember kapta meg eddig, az is 25 éves szolgálatának — emlékére. A többiek minden kérelmük dacára sem kapják meg.

Ki nem volt elég szorgalmas, ki szemtelen, ki meg sokat kimaradt a munkából stb., de minden kérést ilyen kifogással utasít el a főnökség.

De nemcsak a szabadság, hanem a kifizetés körül is vannak visszaélések. Így a múlt hónapban öt ember 3, 4, 5, 7 és 10 korona hiányával kapta meg a fizetését. *Julius* elsején ez az eset megismétlődött. Mi nem akarjuk annak a nevét ideiktatni, aki ludas eme dologban, de annyit megkívánhatnánk az illetőtől a munkások, hogy panaszait ne utasítsa el ily módon: — „Akinek nem tetszik a levonás, az menjen a szalámi-gyárba dolgozni”. Csak aztán a szellemes válaszáért az illetőből magából is szalámit ne készítsenek.

Panasz a nyugotifűtőházból. Nemrégiben a mozdonytisztítók mozgalmat indítottak, hogy nyomoruságos helyzetükön valamikézt javítsanak. Ugyanis 2:20 kor. napszám és 50 százalék akkord mellett kerestek az ott dolgozó munkások körülbelül 75—80 koronát, ami éppen elég arra, hogy ezt a nyomoruságos életet éhezve keresztülhuzzák. Szándékukat bejelentették a fűtőházi főnöknek és kérték, hogy vezesse őket az illetékes előjáróhoz, hogy bajaikat elpanaszolhassák. A főnök azonban leintette őket és ígéretet tett, hogy személyesen fog közbenjárni, hogy a méltányos panasz orvosolva legyen. A napszám azóta két ízben lett javítva, úgy, hogy ma 2:80 koronát tesz ki. Aki azonban azt hiszi, hogy ezáltal a helyzet javult, az alaposan csalódik. Igenis a napszám emeltetett, de a százalék nem, maradt a régi, hanem süllyedt olyan arányban, amint a napszám emeltetett, úgy, hogy a havi kereset nem tesz többet ki, mint a volt alacsony napibér mellett. Májusi hónapra nem kaptak több akordot, mint 8:60 koronát.

Nem tudjuk hová magyarázni a dolgot. A főnök vagy annyira tudatlanoknak tartja a fűtőházban dolgozó munkásokat, hogy azok ilyen turpisságot nem vesznek észre, vagy szándékos ez a cselekménye, de akkorpiszkos manővernek minősítjük ezt az eljárást. A fűtőházban dolgozó munkások bizonyára megérdemlik, hogy tisztességes díjazásban részesüljenek.

Egész napon keresztül nehéz, testet- és lelketlő munkát kell végezniük és amellet folyton a piszokban, olajban és vízben kell végezniük a munkájukat.

Felhívjuk tehát ez uton a főnök urat, hogy embereit meg magát és ne tartsa el, hogy saját hatáskörében a munkások a legféltetlenebb kizsákmányolásnak legyenek kitéve. (y.)

SZERVEZETI ÜGYEK.

— **Vesztességünk.** *Pördi* Gábor *Szegeden* június 9-én szívizélhűdés következtében elhunyt. A szervezett munkások kegyeletüket az elhunyt iránt egy hatalmas koszorúval rótták le. Tartsuk emlékét tiszteltben!

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

A szocializmus alaptételei.

Irtó Stern J.

(Folytatás)

NEGYEDIK TÉTEL.

A szocializmus nem akar „osztani”.

Ezen tétel az előbb mondottakból következik. Osztásról szó sincsen és aki ezt a szocializmusra ráerőszakolja, hacsak nem tudatlanságból és ostobaságból, akkor rosszakaratból teszi, hogy azt eltorzítsa; épp úgy mint a darvinizmus elleni, kik azt az által vélik nevetségessé tenni, ha azt állítják, hogy *Darwin* tanítása szerint az ember a majomtól származik, tehát mintha egy szép napon valamely gorilla- vagy orangután-nőstény megfiadásával vette volna az emberi nem hirtelen kezdetét.

Annyi észszel a legtudatlanabb szocialista is bír, hogy tudja, miszerint az osztással semmit sem lehetne elérni, miután már a legközelebbi órában a régi egyenlőtlenség ismét kezdetét venné és a szociális nyomor ismét visszatérne.

ÖTÖDIK TÉTEL.

A szocializmus nem akar mindent egyenlővé tenni.

Azt mondják sokan, hogy a szocialisták az embereket kivétel nélkül egy mintába szorítani, egy kaptafára ütni s egyformákká akarják tenni. Számtalan firkász, sőt híres nemzetgazdász is kész ténynek tekintti ezt, anélkül, hogy valaha fáradságot vett volna magának arra, hogy ezen feltevés helyességéről meggyőződjék. Vannak emberek, kik másokra nagyon szeretnek képtelenségeket ráfogni, hogy a saját gyermekbölcsességeknek garasos fényét annál fel-tünőbbben ragyogtassák és hogy egy győztes polemia olesó élvezetéhez juthassanak. Ily módon mondogatják üntetszelgő szellemi felsőbbbséggel, hogy balgaság az összes embereket egy kaptafára ütni s hogy egyenlőtlenség mindig volt és lesz.

Csak az a kár, hogy ezen ellenfelek kritikai bölcsessége hiába fáradozik annyit, mert csakis a levegőben hadonáznak. Tudják azt maguk a szocialisták is, hogy az abszolút egyenlőség épp oly lehetetlen, mint amennyire nem is kívánatos. Az emberek különböznek egymástól testileg és szellemileg, ügyesség, fogékonyság, hajlam és jellem tekintetében és fognak is különbözni, míg emberek élnek.

Mi következik azonban ebből? Az-e, hogy a szociális egyenlőséget sem lehet és nem szabad kiegyenlíteni? Mily bárgyu logika!

Épp úgy lehetne következtetni, hogy bizonyos egészségügyi intézkedéseket sem szabad megtenni, mert eddig is voltak egészségesek és betegek, erőteljesek és gyengék. Ha vannak egyenlőtlenségek, amelyek nem ártalmasak és melyeket nem lehet kiegyenlíteni, vajjon az következik-e ebből, hogy azon felette káros egyenlőtlenségeket, amelyek mindenkre nézve előnyösen megszüntethetők, állandóknak nyilvánítsuk? Valóban sajnós, hogy még annyi gyermekes gondolkozású ember van, kinek oly egyszerű dolgokat is, mint például $2 \times 2 = 4$, örökösen bizonyítgatni kell. És akkor még szabadkozni azon feltevés ellen, hogy az ember állati eredetű! Ugyanazon együgyű érvet hozták fel egyébiránt annak idején a polgári jogegyenlőség ellen is.

A szocialisztikus egyenlőségi eszmény felette észszerű; nem akarja az eszközök egyenlőségét, hanem a célnak, a hatásnak egyenlőségét, holott a polgári egyenlőség a Prokrustes egyenlősége, aki t. i. az idegeket egy ágyba fektette, a kicsinyeket nyújtotta, a nagyok lábait pedig addig elfűrészeltette, míg az ágyba beillettek.

HATODIK TÉTEL.

A szocializmus nem akarja a vallást kiirtani.

Legkevésbé sem áll érdekében az embereket vallási nézeteikben és meggyőződésükben és azok érvényesítésében akadá-

lyozni. A szocializmus csupán közgazdasági mozgalom, de hogy mit hisznek és mit gondolnak az emberek és hogyan akarják világnézetüket vagy vallási érzelmeiket érvényre juttatni, azt egészen az illetőkre bízva; épp úgy fel nem fogható, hogy miért irtózik a vallás a szocializmustól, miután a szocializmusnak vele épp oly kevés dolga van, mint a gázvilágítással versenyző villamos világításnak, vagy az omnibusz helyébe lépő vasutnak.

A vallás magánügy, ez áll a szocializtikus programmban. A szocialis-népállamban a különböző vallásfelekezetek követői hitüket akadálytalanul vallhatják és gyakorolhatják épp úgy, mint ma, oly államokban, ahol vallásszabadság uralkodik.

Ezen tétel: „a vallás magánügy”, nem tekinthető kicsinyítő nyilatkozatnak; ezen tétel csak azt mondja egyrészt, hogy a szocialisztikus közösségben vallására vonatkozólag senki befolyásolva nem lesz; másrészt, hogy államilag semminemű vallás-közösség pártfogolva és behozva nem lesz, ellenkezőleg azt minden egyesre bizzák; ők vallás-közösséget alapíthatnak, ahogy nekik tetszik; amint ez p. o. Amerikában van, ahol a vallás, mint köztudomásu, egészen jól érzi magát. Az említett tétel tehát kettőt jelent: 1. Ki-ki saját tetszése szerint üdvözülhet — és 2. Az egyház elválasztandó az államtól. A szocializmusra nézve a vallás egészen közömbös dolog, ő a vallási egyetemes egészen az egyénre bizza, épp úgy mint a vegetariánusokra hagyja, hogy vegetariánus-egyleteket és a volapükistákra bizza, hogy volapük-egyleteket alapítsanak és vezessenek. Az egyének vallási érzületével a szocialisztikus társadalom épp oly kevésbé törődik, mint azzal, hogy valaki kék vagy szürke kabátot visel-e és hogy magát allo- vagy homöopathikus módszer szerint gyógykezeltesse-e.

Ha szocialisztikus oldalról néha-néha a vallás és egyház ellen kifakadások történnek, úgy ebben maga a szocialisztikus elv egészen ártatlan. Sokkal hevesebb támadások intézettek és tételnek még manapság is a vallás és egyház ellen szóban és írásban nemszocialisták részéről. A tudományos szocializmus a vallásos világnézet irányában sokkal türelmesebb, mint a nemszocialisztikus szabadgondolkodók, mert a szocializmus materialisztikus történelmi felfogáson alapszik és ezért az uralkodó vallási nézeteket a gazdasági állapotok szellemi konzekvenciájának tekinti.

Másrészt könnyen felfogható, hogy a szocialisztikusan képzett munkások nem jó szemmel nézik az oly egyházat, amely szeretettől áradozik és zászlójára azt a szép mondatot írja, hogy az emberek testvérek, holott kapitalisztikus követőinek eljárása a munkásokkal szemben legnagyobb részben szívtelen és kiméletlen önzésről tanuskodik és azok szóvivői a papság (kevés kivétellel) a kapitalisztikus profitésinálásnak legkészségesebb segítői a munka rovására és oly gazdasági politikát segítenek elő, mely a dolgozó nép érdekeivel merő ellentétben áll; ahelyett, amint az kötelességük lenne, ha vallásuk ihlete által lennének áthatva, hogy lelkipásztori befolyásukat a gazdaságilag gyengék és elnyomottak javára érvényesítenék, az ó-testamentumbeli próféták példájára, akik mindig az elnyomottak és szegények tanácsadói voltak a koruk népeinek gazdag és hatalmas elnyomói és zsarolói ellenében; nemeslelkű néptribunok, akik mint a szellemnek igazi félelem és gáncs nélküli lovagjai, a gyengék és elhagyottakért férfiasan sikra szálltak. Olvassák csak példának okáért Sámuel könyvét, ahol Náthán „udvari szónok” Dávid királyt lehordja, midőn Urias nevű tisztét halálba kergette, miután előbb ennek feleségét elcsábította. (Folyt. köv.)

Járassátok, olvassátok és terjeszszétek a szociáldemokrata párt központi lapját a „Népszavát”!

A HÉT ESEMÉNYEI.

— **Halál a sineken.** Csapról-jelentik: A Sian-kiról Csapra érkező 5401. számú személyvonat, szombaton, amint a Latorca vasúti hídján áthaladt, elgázolt két embert és két tehenet. Sugár-lokomotívvezető előre látta a veszedelmet, de nem tudta megállítani a gőzgépet, mert a vonat egy kanyarulatról fordult a hidra. Dr. Nagy Béla orvos nyújtotta az első segítséget az áldozatoknak. Mikor azonban a helyszínre érkezett, az egyik áldozat egy tehénhajcsár, már halott volt. A kerekek megcsontkították, a fejét és lábát összezúzták. A másikat, Lippai Ferenc felsőlittkei, szabolcsmegyei lakost még élve szállították be a sátorlajnyhelyi kórházba. Felgyógyulásához alig van remény, mert nagyon össze van ronszolva. A két tehén kiadta párját. A halott személyazonosságát eddig még nem sikerült megállapítani.

— **Örült a lokomotív.** Brüsszel közelében majdnem katasztrófával végződött egy lokomotív vad száguldása. Egy mozdonyvezető, aki éjjel a brüsszeli északi pályaudvarról indult vonatával, minden jelzés ellenére, az antwerpeni vágányra engedte vonatát, hol örült gyorsasággal robogott át vagy tíz állomáson. Mindenütt rémüléssel látták a száguldó szörnyeteget. A fűtő, aki látta, hogy a mozdonyvezető örült, leakarta azt teperni, ami csak óriási küzdelem után sikerült. Végre Mecheln mögött sikerült a vonatot megállítani s a kétségbeesett utasok leszállhattak. Valóban csodának nevezhető, hogy az antwerpeni vágányon, hol óránként négy-öt vonat közlekedik, nem történt szerencsétlenség.

— **Munkássors.** Fingerhut István fékező a soroksári helyiérdekű vonaton a kazán körül foglalatostkodott. Egyszerre kiesapott a láng és Fingerhut az arcán súlyos égési sebet szenvedett. Az István-kórházban ápolják. — A kőbányai-úti magyar államvasúti gépgyárban egy vasdarab Aranyos Gyula munkásra esett. A munka áldozatát súlyos sérülésével az István-kórházba szállították a mentők.

— **Nagy vasúti balesetek.** Debrecenből jelentik: Kabán, e hó 3-án, éjjel, az 1743. számú teher-vonat kisiklott. Tizennégy kocsi összetört és 12.000 forint értékű ökrök megdőltek, a kalauz megsérült. A kár körülbelül 100.000 korona. A forgalmat átszálással bonyolítják le. — Párisi jelentések szerint egy Párisból érkező szénvonat néhány kocsiját a montbardi állomáson kikapcsolták. A kikapcsolt kocsik oly nagy sebességgel és erővel gördültek tovább, hogy nekimentek a bakoknak, kidöntötték azokat, keresztül törték a pályaudvar falát és behatoltak az étterembe, ahol nagy zavart okoztak. Több személy megsebesült.

— **Kirabolt vonat.** Newyorkból táviratozzák, hogy Pattersontól kilenc kilométernyire egy teher-vonatot kiraboltak. Hogy ilyesmi egy keleti tartományban előfordulhasson, azt kizárnak hitték. A rablók piros lámpásokkal tévedésbe ejtették a mozdonyvezetőt, aki erre megállította a vonatot, aztán pisztolyokat szegezve a vasúti alkalmazottak mellének, kifosztották a vonatot. A támadók elmenekültek.

— **Szerencsétlenség az állomáson.** Párisból írják: Dijoni jelentések szerint egy Párisból érkező szénvonat néhány kocsiját a montbardi állomáson kikapcsolták. A kikapcsolt kocsik oly nagy sebességgel és erővel gördültek tovább, hogy nekimentek a bakoknak, kidöntötték azokat, keresztül törték a pályaudvar falát és behatoltak az étterembe, ahol nagy zavart okoztak. Több személy megsebesült.

— **Sztráktörők veresége.** Véres harc támadt a napokban Rotterdamban a sztrájkoló kikötőmunkások és sztrájktrör rakodómunkások között. A harc egy gabonagőzösön tört ki, amelyen sztrájktrörök dolgoztak. Egy motoros gőzös közeledett a gabonahajóhoz és a rajta levők megostromolták a nagy hajót. Rendőrök is jöttek, de ezek nem tudták helyreállítani a rendet és a sztrájktrörök véres vereséget szenvedtek; miután legnagyobb részük megsebesült, kénytelenek voltak a hajót elhagyni. A verekedés más hajókon is folytatódott, sőt még a városban is lépten-nyomon lehetett verekedő munkáscsoportokat látni. Nagyon sok munkás komoly sérülést szenvedett. A szárazföldön munkások és munkásszorongók tüntettek. A hatóság egy torpedó-hajót rendelt a kikötőbe „a dolgozni akarók” védelmére.

— **Halálugrás a robogó vonatról.** Hétfőn este 9 óra tájban egy ismeretlen férfi az 1001. számú számú személyvonatról Adony-Szabolcs és Ercsi között leugrott. A vonat Kelenföldnél megállott, a halmi vágót felemelték és beszállították a fővárosba, a Rókusba, ahol haldokolva fekszik egy kórágyon. A vonat utasai között nagy rémület okozott az öngyilkossági kísérlet és az első pillanatban azt hitték, hogy az ismeretlen föbe-lyte magát. Rechnitzer József kalauz állapította meg azután, hogy mi esett és menten intézkedett, hogy mentőkocsi várja az állomáson a beteget.

— **Vasúti szerencsétlenség.** Milanóból jelentik: Egy Turinből (Olaszország) érkező teher-vonat összeütközött egy Ponte-Cezeriába menő villamos-vonattal. Az összeütközés a milánói pályaudvar közelében történt. Mintegy 20 ember megsebesült, ezek közül négy ember súlyosan. Több kocsi kisiklott és jelentékenyen megsérült.

— **Baleset.** Vámos János, veszprémi raktári munkástársunk június hó 10-én, kötelességének teljesítése közben súlyosan megsérült. Nevezett egy kocsiban foglalatostkodott, melyben egy 6 méter-mázsa súlyú siremlék volt felállítva, a forgalmi személyzet azonban egy kocsit erre a kocsira rá-lőköt és a sűrű Vámosra esett. Felgyógyulása kétséges.

Nyugtázás.

— **Mulatságok.** A ruttkai iparos ifjúság által 1907. évi június hó 2-án és 9-én rendezett mulatság tiszta jövedelme 210.27 kor. A felülfizetőknek, ugyiszintén mindazon hölgyeknek is, akik a tombola-jegyek elárúsításával foglalkoztak, köszönetet mond a rendezőség.

Szerkesztői üzenetek.

— **Ceglédiek.** A magyar állam minden Amerikába kívándorló után kap 10 korona províziót a hajós-társaságtól. Valószínűleg Zsigmond, fűtőházi főnök ur is províziót kap minden olyan munkása után, akit a szentkoronás szövetségbe belépni kényszerít. Ez lesz a dolog nyitja. Egyébként mitse törődjenek vele.

— **Ceglédi fűtőház.** Másutt is üldözik a szervezett munkásokat. Oda se neki! Azért mégis csak szaporodunk. Hogy K. M. munkástársat miért bűntették 20 koronára, azt magunk is szeretnők tudni. Mikulás ur meg hadd ordítson addig, amíg azt mondjuk neki, hogy már eleget ordított. Addig pedig bizton bereked.

— **Orsova.** Hogy Nagy Sándor pályaeorvos betegeit a hívás után csak ötödnapra látogatja meg, csupán szociális érzés hiányára vall. Lehet, hogy ilyen módon akar olyan hírnévre szert tenni, mint amily híres az ókori hadvezér, az a másik Nagy Sándor volt.

— **Kivánsói.** Stieglitz Ferencet, a szövetséget ért megkárosítás miatt hat hónapi börtönnre ítélte a bíróság. Az ítélet jogerős.

— **Hatvaniak.** Kellemes dolog lehet olyan helyiségben étkezni, amely éjjel „laktanya”, napközben mazoló-műhely. Ennek nem a főnökség az oka. A bajok kutforrását „odafernn” kell kutatniok.

— **Bosszankodó.** Sohase bántsa a dolog. Van egy egész sereg bizonyítékunk magunknak is, hogy a szentkoronás kerületek elnökségei egymás közt a Máv. hivatalos borítékait használják ezzel a felirattal: „közszolgálati ügyben portómentes”. Csakhogy tőket kovácsolni ebből nem volna — izléses. De tudni jó.

CSERE.

— **Géplakatos.** Nyugoti fűtőházból, cserélni óhaját érsekújvári műhelybe. Költözködési költséget hajlandó megfizetni.

— **Jegykiadó-őr.** a szegedi üzletvezetőség területéről, cserélne az aradi vagy debreceni üzletvezetőség területére.

— **Értesítő.** egy 26.000 lakossal bíró alföldi városból, cserélne bármely üzletvezetőségi szolgálval. Ajánlatokat „Alkalmas csere” jelige alatt a kiadó-hivatal továbbítja. A városban van főgimnázium, szolgabírói hivatal és polgári leányiskola.

— **Asztalos.** debreceni műhelyből, cserélni óhaját a temesvári műhelybe.

— **Üdvardi István** pályafentartási munkás és Szabó Mihály fűtőházi munkás, a székesfehérvári csoport tagjai, hosszas betegség után elhunytak.

— **Géplakatos** Aradról, cserélne a temesvári műhelybe.

— **Géplakatos** budapest—nyugoti fűtőházból, cserélni óhaját az érsekújvári műhelybe. Költség meg lesz térítve az illetőnek.

Felelős szerkesztő: Faragó Dezső.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közöltékért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget Iroda hirdetések részére: Rótvös-utca 34, földsz. 2.

— **Első Leánykiházásító Egylet mint Szövetkezet.** (Gyermekek és életbiztosító intézet.) Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapítva 1863. Folyó év június havában 1.852.000 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.513.800 kor. értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében 140.579 korona 92 fillér fizetett ki. 1907. január 1-től június 30-ig bezárólag 11.761.720 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 10.046.330 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 616.531 korona 62 fillér és az intézet fennállása óta 11.819.777 korona 53 fillér fizetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik, a legelőnyösebb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.